

8.1. Réamhrá

Ó thus thréimhse ullmhúcháin an phlean, tuigeadh go raibh an fheasacht teanga agus an poiblíocht lárnach agus fíorthábhachtach in ullmhú agus i bhforfheidhmiú an phlean teanga sa LPT seo ar dhá chúis:

1. Go mbeadh an pobal ar an eolas go leanúnach faoi phróiseas na pleanála teanga
2. Go spreagfaí spéis, feasacht agus dílseacht sa phobal i leith an phróisis phleanála agus i leith an phlean féin.

Cuireadh an-bhéim mar sin ar rannpháirtíocht an phobail a spreagadh sa phróiseas pleanála trína mhéad úsáide agus ab fhéidir a bhaint as na meáin. Tuigeadh chomh maith go raibh sé ina dhúshlán againn nach bhfuil sé de nós ag baill an phobail i gcoitinne pleananna a léamh ach amháin nuair a bhaineann siad go dlúth lena saol féin. Féachadh chuige mar sin nach seilf mhaorlathach oifige amháin a bhí i ndán don bplean teanga áirithe seo ach chomh tábhachtach céanna go mbeadh sé le feiceáil go beo agus le léamh go suntasach ar iompar agus ar thiomantas an phobail i leith na teanga.

Braitheann forfheidhmiú éifeachtach plean ar bith, dá fheabhas é, ar dhílseacht daoine ina leith, ar rannpháirtíocht ghníomhach an phobail ann chomh maith le maoiniú leordhóthanach agus tacaíocht institiúideach stáit. Tapaíodh deiseanna go minic i rith thréimhse ullmhúcháin an phlean chun eolas faoin bplean a scaipeadh agus chun tuairimí agus moltaí a fháil ón bpobal i dtaobh na mbearta difriúla a theastaigh uathu a bheith curtha san áireamh ann.

Tugtar cuntas anseo ar an obair leanúnach feasachta agus poiblíochta atá ar siúl sa LPT seo chun feasacht i leith thábhacht na húinéireachta pearsanta ar an bplean a mhúscailt agus a chothú i measc an phobail agus rianaítear na céimeanna poiblíochta atá le glacadh ag an gceanneagraíocht ó fhoilsiú go forfheidhmiú an phlean.

8.2. Tús fheachtas na feasachta

Mar a míníodh i Mír 4 den bplean seo, ba le linn na tréimhse réamhphleanála a cuireadh tús i ndáiríre le cothú na feasachta i leith an ghá a bhí le pleanáil teanga a thosú sa LPT. Eagraíodh sraith cruinnithe poiblí chun suirbhé a dhéanamh ar mhianta an phobail áitiúil i leith phlean teanga don dúthaigh. Ag tús na bliana 2013, deineadh teagmháil le 33 eagraíocht/coiste/institiúid, agus 27 gnó áitiúil in Iarthar Dhuibhneach agus lorgaíodh cruinniú leo chun cur i láthair a dhéanamh dóibh ar an bpróiseas pleanála teanga. Reáchtáladh 34 cruinniú ar fad idir mí an Mhárta 2013 agus Eanáir 2013. Tugadh an obair a deineadh ag na cruinnithe sin suas chun dáta i mí Feabhra agus mí an Mhárta 2017 trí theagmháil a dhéanamh arís le mórán de na páirtithe leasmhara a bhí páirteach sna cruinnithe sin.

Tionóladh cruinnithe poiblí sa chaoi chéanna i Lios Póil i gcomhar le Coiste Forbartha Lios Póil agus i gClochán Bhréanainn faoi stiúir Chomharchumann Forbartha an Leith Triúigh i samhradh na bliana 2015. **D'fheidhmigh na cruinnithe seo mar fhóraithe feasachta teanga agus poiblíochta** mar ag na cruinnithe seo, míníodh cén aidhm a bhí leis an bpróiseas pleanála seo agus scaipeadh eolas ar an bpobal faoina raibh i gceist le próiseas na pleanála agus leis an bplean féin.

8.3. Pleanáil ar leithligh i gcomhair na feasachta

De bharr na gcruinnithe ar tagraíodh dóibh thuas, bhí an scéal tar éis leathnú i mbéal an

phobail go rabhthas ag ullmhú plean teanga. I dtreo is go mbeadh tuiscint níos iomláine ag an bpobal ar phróiseas na pleanála féin agus ar a lárnaí is a bhí a rannpháirtíocht ghníomhach féin ann, leagadh amach plean feasachta teanga don gceanneagraíocht a dhírigh ar aird an phobail a dhírú ar a thábhachtaí is a bhí a rannpháirtíocht ghníomhach d'éifeacht an phlean. Sainíodh trí thréimhse san fheachtas feasachta agus poiblíochta seo:

1. An tréimhse roimh fhoilsiú an dréachtphlean:
2. An tréimhse le linn fhoilsiú an dréachtphlean agus le linn an chomhairliúcháin phoiblí:
3. Tréimhse an fhorfheidhmithe

Ba iad seo a leanas na haidhmeanna a bhain leis an bpoiblíocht le linn na tréimhse roimh fhoilsiú an phlean:

1. Muintir na leithinse a chur ar an eolas faoi cad is plean teanga ann
2. Cur ina luí ar dhaoine seachtain i ndiaidh seachtaine gur ón bpobal a tháinig/ a thagann/ a thiofaidh an plean -- gur leosan an plean
3. Cur ar a súile don bpobal riachtanais agus seasamh páirtithe leasmhara éagsúla -- scéalta ón seomra ranga, scéalta ón naíolann, scéalta ón bhfeirm, scéalta idirnáisiúnta, cásanna staidéir, scéal ón gcistin etc.
4. Leanúnachas na teachtaireachta céanna (is leat an plean agus an teanga) a chur abhaile ar dhaoine seachtain i ndiaidh seachtaine

Nuair a fhoilseofar an dréachtphlean agus le linn an chomhairliúcháin phoiblí beidh na haidhmeanna seo a leanas á mbaint amach:

1. Úinéireacht i leith an phlean a bhronnadh ar mhuintir na leithinse
2. Muintir na háite ag labhairt agus ag scríobh faoina spriocanna
3. Aiseolas faoin ndr éachtphlean
4. Bolscaireacht ón dtalamh aníos
5. Ról ag an bpobalscoil -- cláracha ag scoláirí na pobalscoile

Mar chéad chuid den bplean feasachta agus poiblíochta seo díriodh ar:

1. Ailt rialta i gCorca Dhuibhne Beo
2. Suíomh idirlín Tobar Dhuibhne
3. Físeán ar an bplean teanga

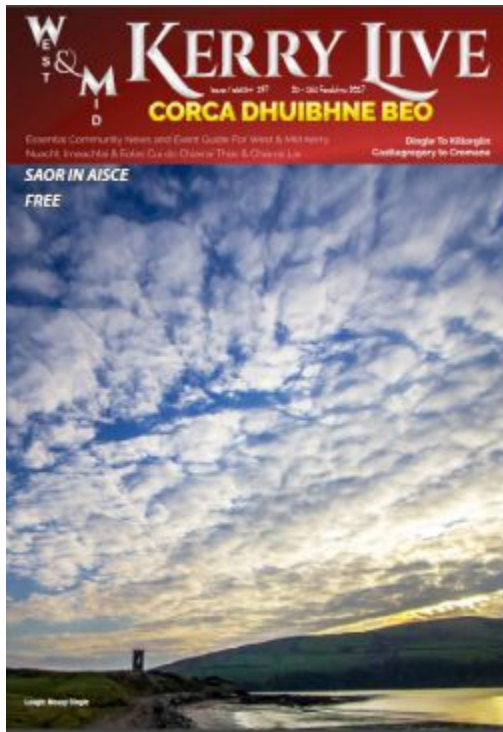
8.4. Corca Dhuibhne Beo

Is nuachtiris fógraíochta saor in aisce í *West Kerry*

Live/ Corca Dhuibhne Beo a bhíonn ar fáil sna siopaí agus sna

gnónna ar fud an LPT. Foilsítear ailt as Gaelainn agus as Béarla

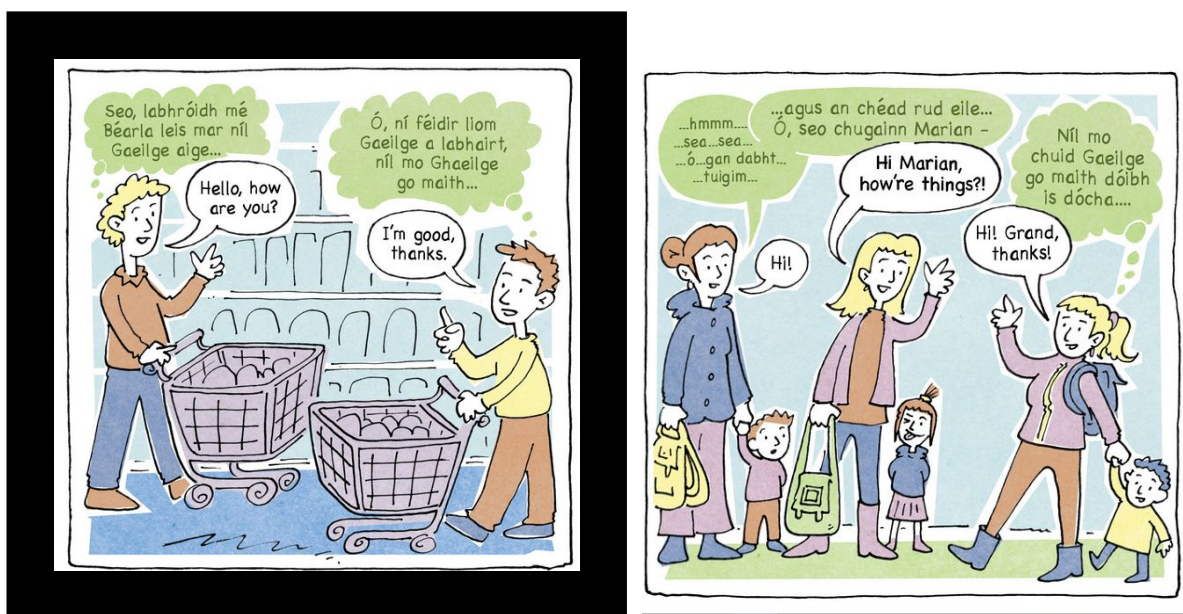
inti go seachtainiúil.

Foilsíodh na hailt seo a leanas ann le linn na tréimhse ullmhúcháin:

Seo sampla d'alt amháin a foilsíodh ann, cuir i gcás:

Cé gur deineadh iarracht sna hailt an teachtaireacht a bheith gonta agus inléite agus gur cuireadh leagan aistriithe i mBéarla i gcónaí ina theannta, measadh chomh maith go raibh gá leis an dteachtaireacht a chur i bhfriotal físeach le dul i bhfeidhm ar dhaoine nach léann fiú ailt ghearra. Ar an ábhar sin, foilsíodh cartúin le teachtaireachtaí follasacha iontu ó thaobh na teanga de agus ó thaobh na feasachta de i *West Kerry Live/Corca Dhuibhne Beo* chomh maith. Bhí sé mar aidhm ag na cartúin seo a dhear Domhnal Ó Bric i gcomhar leis an gceanneagraíocht dul i bhfeidhm ar an tsúil láithreach agus daoine a spreagadh chun machnamh a dhéanamh ar cheisteanna a bhain leis an rogha phearsanta a dheintear chun an teanga a úsáid nó gan í a úsáid. Tá sampla den dá chartún a úsáideadh anseo:

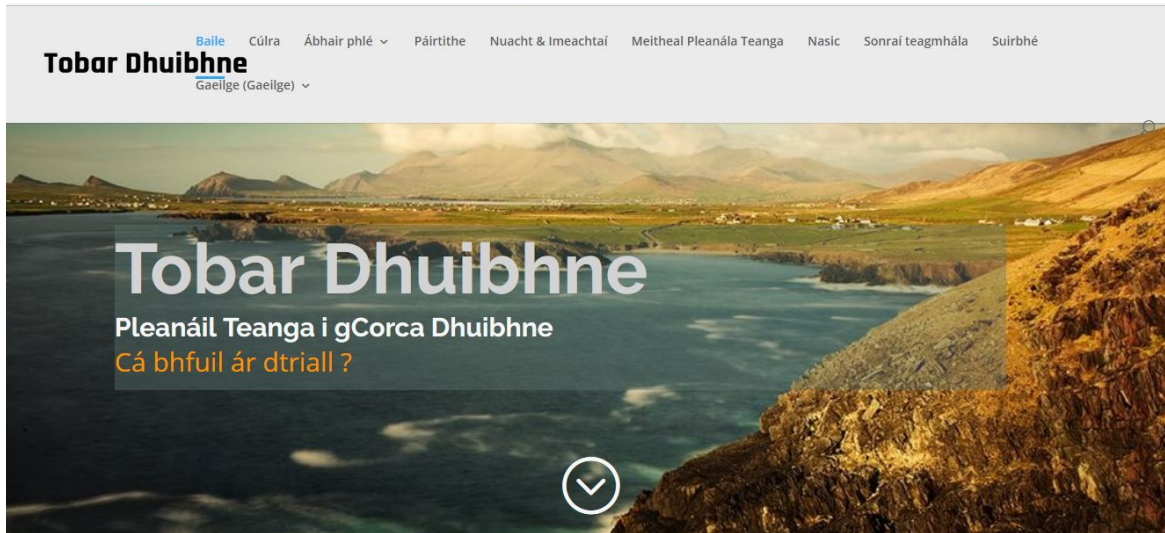

Fíor 8.1. Cartúin a foilsíodh i gCorca Dhuibhne Beo.

8.5. Tobar Dhuibhne

Is suíomh idirlín é Tobar Dhuibhne (www.tobardhuibhne.ie) a úsáideann an cheanneagraíocht chun scéalta agus nuacht faoin nGaelainn a scaipeadh ar lucht a léite agus chun dul i bhfeidhm orthu. Is uirlis agus áis thábhachtach feasachta í dá bharr. Cuirtear béim

ar leithligh ann ar chúrsaí a bhaineann leis an bpleanáil teanga ach go háirithe agus uaslódáladh na hailt agus na cartúin a bhí foilsithe i *West Kerry Live/ Corca Dhuibhne Beo* ann chomh maith.

Fíor 8.2. Suíomh idirlín Tobar Dhuibhne

Fíor 8.3. Eolas faoin bpleanáil teanga ar an suíomh idirlín Tobar Duibhne

Baineadh úsáid thairbheach chomh maith as an suíomh seo nuair a bhíodas ag gabháil don taidhde agus ag cur suirbhé faoi bhráid an phobail in Eanáir 2017.

Mar sin is áis an-tábhachtach í Tobar Dhuibhne le feacht i leith an phlean a mhúscailt agus a chothú agus bainfear úsáid thairbheach leanúnach as le linn tréimhse an chomhairliúcháin phoiblí agus le linn tréimhse fhorfheidhmiú an phlean féin.

8.6. Físeán ar an bPlean Teanga

Chun rannpháirtíocht ghníomhach an phobail a spreagadh sa phróiseas pleanála tugadh faoi fhíseán a ullmhú bunaithe ar an bplean teanga a ullmhú le cur faoi bhráid an phobail. Tá an cheanneagraíocht i mbun socraithe le comhlacht áitiúil léiriúcháin teilifíse faoi láthair chun an físeán seo a ullmhú. Cuirfear an gearrfhíseán seo a d'fhéadfadh bheith déanta i dtrí ghréasasód ar Thobar Dhuibhne agus scaipfear an nasc dó trí na meáin shóisialta, *Facebook* agus *Twitter*. Léiriú don bpobal ar a bhfuil sa phlean teanga do Chorca Dhuibhne agus úinéireacht a ghlacadh air atá mar aidhm ag an ngearrscannán seo. Beidh agallamh le duine nó beirt den mheitheal pleanála agus beolériú ar na bearta le daoine ó gach eagrais/earnáil/grúpa ag caint faoi spriocanna atá roghnaithe acu don bplean. Leanfar den obair ullmhúcháin seo ar an bhfíseán agus bainfear úsáid as Tobar Dhuibhne agus as na meáin chun eolas faoi agus féidearthachtaí íoslódála a chur faoi bhráid an phobail.

8.7. Forfheidhmiú an phlean agus cothú leanúnach na feasachta teanga

Tá sé i gceist an-bhéim a chur ar an bhfeasacht teanga agus ar an bpoiblíocht i gcomhthéacs fhorfheidhmiú an phlean chun rannpháirtíocht ghníomhach an phobail a spreagadh agus a dheimhniú. Ní mór go dtuigfidh muintir an LPT gur leosan an plean. Caithfear struchtúr ar leith a bhunú chun freastal, ar bhonn leanúnach, ar chothú agus ar fhorbairt na feasachta agus na poiblíochta agus treoir a thabhairt ina leith don gceanneagraíocht agus do choistí agus eagrais teanga an LPT.

Beifear ag obair i gcomhar le heagrais na bhféilte áitiúla agus le Comhaontas Turasóireachta Chorca Dhuibhne chun tógáil go córasach ar an mbunús oibre atá leagtha síos go dtí seo ar an bhfeasacht teanga agus ar phoiblíocht ar an bplean teanga.